

به نام خدا

خلاصه مبحث سوم مقررات ملی ساختمان: حفاظت ساختمان‌ها در مقابل حریق

مبحث سوم مقررات ملی ساختمان به بررسی اصول و ضوابط حفاظت ساختمان‌ها در برابر حریق می‌پردازد. این مبحث به منظور کاهش خطرات ناشی از آتش‌سوزی و افزایش ایمنی ساکنین و دارایی‌ها تدوین شده است. با توجه به اهمیت موضوع، مبحث سوم به بررسی روش‌های پیشگیری، شناسایی، کنترل و اطفای حریق می‌پردازد.

۱. تعاریف و مفاهیم کلیدی

در مبحث سوم، تعدادی از واژه‌ها و اصطلاحات مرتبط با حریق تعریف شده است که در درک بهتر موضوع کمک می‌کند:

حریق: هر گونه آتش‌سوزی که به صورت غیرقابل کنترل و ناخواسته رخ دهد و موجب خسارت به افراد و اموال شود.

سیستم‌های اطفای حریق: تجهیزاتی که برای شناسایی، کنترل و اطفای آتش طراحی شده‌اند، شامل سیستم‌های خودکار مانند sprinkler و سیستم‌های دستی مانند کپسول‌های آتش‌نشانی.

عایق‌های حریق: مواد و مصالحی که در برابر آتش مقاوم هستند و از گسترش آتش جلوگیری می‌کنند.

مسیرهای فرار: راه‌هایی که افراد می‌توانند در هنگام آتش‌سوزی برای خروج از ساختمان استفاده کنند.

۲. هدف و دامنه کاربرد

هدف اصلی مبحث سوم، تأمین ایمنی ساکنین و حفاظت از ساختمان‌ها در برابر حریق است. این مبحث به تمامی انواع ساختمان‌ها و کاربری‌ها (مسکونی، تجاری، صنعتی و ...) قابل اعمال است و شامل ضوابط طراحی، مواد و مصالح، سیستم‌های اطفای حریق و روش‌های بازسازی بعد از حریق می‌باشد.

۳. پیشگیری از حریق

پیشگیری از حریق یکی از جنبه‌های کلیدی در حفاظت ساختمان‌ها محسوب می‌شود. این بخش شامل:

طراحی مناسب: طراحی ساختمان به گونه‌ای که خطرات ناشی از حریق را کاهش دهد، شامل استفاده از مواد مقاوم در برابر آتش و رعایت فاصله‌های ایمن بین ساختمان‌ها.

استفاده از مصالح مقاوم: انتخاب مصالح ساختمانی که در برابر آتش مقاوم باشند، از جمله بتن، فولاد و عایق‌های حرارتی.

سیستم‌های تهویه: طراحی سیستم‌های تهویه به گونه‌ای که در صورت بروز حریق، دود و گازهای سمی به سرعت از ساختمان خارج شوند.

۴. شناسایی و اعلام حریق

شناسایی سریع و اعلام حریق می‌تواند جان انسان‌ها و اموال را نجات دهد. این بخش شامل:

سیستم‌های اعلام حریق: نصب سیستم‌های خودکار اعلام حریق که به محض تشخیص آتش، هشدارهای لازم را به ساکنین می‌دهد.

برچسب‌گذاری و علائم: استفاده از علائم و برچسب‌های واضح برای نشان دادن مسیرهای فرار و محل تجهیزات اطفای حریق.

آموزش ساکنین: برگزاری دوره‌های آموزشی برای ساکنین در خصوص نحوه عمل در صورت بروز حریق و استفاده از تجهیزات اطفای حریق.

۵. کنترل و اطفای حریق

کنترل و اطفای حریق به روش‌های مختلفی انجام می‌شود. این بخش شامل:

سیستم‌های اطفای حریق خودکار: مانند سیستم‌های sprinkler که به طور خودکار در صورت بروز حریق فعال می‌شوند.
 کپسول‌های آتش‌نشانی: استفاده از کپسول‌های آتش‌نشانی در نقاط استراتژیک ساختمان به منظور اطفای حریق در مراحل اولیه.
 تجهیزات اطفای دستی: آموزش استفاده از تجهیزات دستی برای کنترل حریق در مراحل اولیه.

۶. مسیرهای فرار و ایمنی ساکنین

ایجاد مسیرهای فرار مناسب و ایمن از اهمیت بالایی برخوردار است. این بخش شامل:
 طراحی مسیرهای فرار: مسیرها باید به گونه‌ای طراحی شوند که در شرایط بحرانی قابل دسترس و ایمن باشند. این مسیرها باید به خروجی‌های امن و مناسب منتهی شوند.
 نصب درب‌های ضد حریق: درب‌های ضد حریق باید در مسیرهای فرار نصب شوند تا از گسترش آتش جلوگیری کنند.
 نورپردازی اضطراری: نصب سیستم‌های نورپردازی اضطراری در مسیرهای فرار تا در شرایط بحرانی، ساکنین بتوانند به راحتی به خروجی‌ها دسترسی پیدا کنند.

۷. مدیریت ریسک و بحران

مدیریت ریسک و بحران در برابر حریق به شناسایی و ارزیابی خطرات مرتبط با حریق می‌پردازد. این بخش شامل:
 ارزیابی ریسک: شناسایی و ارزیابی خطرات موجود در ساختمان و تعیین اولویت‌های اقدام.
 برنامه‌ریزی برای بحران: تدوین برنامه‌های مدیریت بحران و اطفای حریق به منظور کاهش خسارات.
 آموزش و تمرینات: برگزاری تمرینات منظم برای ساکنین و کارکنان به منظور افزایش آمادگی در مواجهه با حریق.

۸. مقررات و استانداردها

مبحث سوم بر رعایت مقررات و استانداردهای ملی و بین‌المللی تأکید دارد. این موارد شامل:
 استانداردهای ملی: الزامات و معیارهایی که در طراحی و اجرای سیستم‌های حفاظت از حریق باید رعایت شوند.
 بازرسی و کنترل کیفیت: انجام بازرسی‌های منظم برای اطمینان از رعایت استانداردها در مراحل مختلف ساخت و نگهداری.
 گزارش‌دهی و مستندسازی: نگهداری مستندات و گزارش‌های مرتبط با سیستم‌های اطفای حریق و آموزش‌های ارائه شده.

۹. پیشنهادات برای بهبود حفاظت در برابر حریق

برای بهبود سیستم‌های حفاظت در برابر حریق، پیشنهاداتی شامل:
 به‌روزرسانی و تجدید نظر در مقررات: نیاز به بازنگری و به‌روزرسانی مقررات به منظور تطابق با تکنولوژی‌های جدید و نیازهای روز.
 استفاده از فناوری‌های نوین: بهره‌گیری از فناوری‌های جدید برای بهبود سیستم‌های شناسایی و اطفای حریق.
 آموزش مستمر: برگزاری دوره‌های آموزشی منظم برای کارکنان و ساکنین به منظور افزایش آگاهی و آمادگی در برابر حریق.
 تقویت همکاری بین‌سازمانی: ایجاد همکاری مؤثر بین سازمان‌های دولتی و خصوصی برای بهبود سیستم‌های حفاظت از حریق.

۱۰. نتیجه‌گیری

مبحث سوم مقررات ملی ساختمان، به عنوان یک راهنما در حفاظت ساختمان‌ها در برابر حریق، نقش بسزایی در تأمین ایمنی ساکنین و کاهش خسارات ناشی از حریق دارد. با رعایت اصول و ضوابط این مبحث، می‌توان به ایجاد ساختمان‌هایی ایمن و مقاوم در برابر حریق دست یافت. آشنایی با این مبحث برای تمامی دست‌اندرکاران صنعت ساختمان و ساکنین ضروری است و به بهبود کیفیت زندگی و ایمنی عمومی کمک می‌کند. با اتخاذ رویکردهای جامع و سیستماتیک در حفاظت از ساختمان‌ها، می‌توان به کاهش خطرات و خسارات ناشی از آتش‌سوزی دست یافت و ایمنی جامعه را ارتقاء بخشید.

پایان